

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrația în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Fieric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garsoné pe o colonă 10
hani pentru o publicare. Pu-
blicar mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 hani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Nr-ii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Nr-ii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-ii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrația, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 hani. — Inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 62.

Brașov, Luni-Marti 18 (31) Martie.

1903.

E ceva în aer.

De tot importune le sunt opoziționalilor maghiari tocmai în momentele de față demonstrațiile și turburările din capitala Croației. Cu atât mai mult le vin peste mână, cu cât nu se poate nega, că este o mare asemănare între ele și între demonstrațiile și turburările de stradă din capitala ungară.

Și aici și acolo e vorba de raporturile de drept public. In Budapesta se demonstrează în contra pactului dualist cu Austria și a dispozițiilor lui relative la limba de comandă a armatei comune, in Agram mișcarea e îndreptată în contra pactului cu Ungaria seu, cum se mai dice, a Uniunii ungaro-croate, și in contra limbei maghiare, ce este impusă pe terenul financelor, al comunicației, c'un cuvânt ori unde se tratează de afaceri comune ungaro-croate.

Opozițiunea croată luptă de decă de ani în contra egemoniei maghiare, pe care o vede manifestându-se prin folosirea limbei maghiare la instituțiunile așa numite comune ungaro-croate. Astăzi deja au ajuns nisuițele contrare uniunii cu Ungaria până a cere separarea și in privința financiară etc., a Croației de Ungaria.

Demonstrațiunile ultime croate au dat expresiune și acestor nisuițe de separare, care erau sunt așa dicând paralele cu nisuițele maghiare, ce țintesc ca Ungaria să se rupă cu totul de Austria.

Obiectul turburării croate din urmă a fost tablele cu inscripțiuni maghiare, de pe clădirea administrației drumurilor de fer reg. ungueresc. De astă-dată afirmarea Croaților, cum-că după lege, lângă inscripțiunea maghiară avea să fie pusă și una in limba croată, este justifi-

cată prin faptul, că din partea maghiară s'a făcut cunoscut in mod oficial, că a fost o „dispozițiune greșită și rău înțelesă”, după care pe aceea clădire s'au pus numai table cu inscripțiunea maghiară.

Ore acesta „dispozițiune greșită” s'au fi fost singura cauză a demonstrațiilor din urmă croate?

In parte va fi fost această cauză d'ér în fond rana e mult mai veche. Nu trebuie de cât să ne aducem aminte de evenimentele din anii trecuți, când, cum s'a întâmplat sub Banffy, au fost arse in piața din Agram emblema și stégul ungueresc.

Este prin urmare vechiul antagonism dintre elementul croat și maghiar, care la asemenea ocaziuni se dă pe față. Guvernul ungar și oficialii săi firesc caută să micșoreze importanța celor petrecute in Agram.

Insu-și ministru-președinte Szell a răspuns la interpelația ce i-a adresat'o koșuthistul E. Barta cu mare cumpătare și spre marea ciudă a opozițiunii a făcut paralele între studenții din Budapesta și din Agram.

A dis Szell, că isvórele turburării sunt greu a se dovedi, că o cauză a lor este póte, că par a fi in aer veleități seu inclinări de a face astfel de turburări.

Credem și noi, că e ceva in aer, precum arată faptele. Merg póte ceva prea departe koșuthistii, când esclamá in foile lor, că a reînviat vechea politică tradițională a Croaților, spiritul lui tradițional, și că erau „mâna Vienei” îi pune pe Croați să se ridice in contra Maghiarilor, cari pretind armată maghiară independentă.

Diarul fracțiunii Barabas crede, că Croații au fost mobilizați spre a înfrica pe Maghiari, vedând aceștia cum sunt încunjuțați de toate părțile de inimiză.

Póte să esagereze numita fóie in unele. In ce privește însă cestiunea de amici și inimiză spune numai adevărul când semnalază pericolul, de care vorbește.

Procesul de presă al „Gazetei Transilvaniei”. Redactorul fóiei noastre d-l Traian H. Pop a primit ad' de la președintele Curții cu jurați din Târgu-Mureșului inștiințarea, că in ziua de 6 Aprilie st. n. se va ține *pertractarea finală* in procesul de presă, ce i-s'a intentat „Gazetei Transilvaniei”, pe motiv de „agitație contra naționalității”, ce ar fi comis'o prin publicarea a două articole in Septembrie 1902.

Armata și maghiarisarea. Coloman Thaly a ținut in ședința de Vineri a dietei un lung discurs contra proiectelor militare. El a pretins limbă de comandă maghiară, „câci — dice — *acesta ar fi un mijloc de maghiarisare*”.

Ministru de honved' br. Geza Fejervary i-a răspuns intrerupându-l: — *Maghiarisati prin școlă*, ér nu prin armată!

Pe cât de interesantă pretensiunea, pe atât de caracteristic răspunsul.

„Deutsche Zeitung” și interpelațiunile in cestiunea Evreilor din România. Marele organ social-creștin „Deutsche Zeitung” din Viena se ocupă in numărul seu de la 27 Martie la loc de frunte cu interpelațiile lui Skedl (deputat din Bucovina) și Dr. Straucher, desfășurate de curând in „Reichsraucher”, precum și cu aceea a lui Bernstein desfășurată in „Reichstag”-ul din Berlin. Estragem din energeticul articol următoarele:

Va să dică étă cestiunea Evreilor din România adusă din nou la ordinea zilei, și încă așa dicând cu forța: Căci in România lucrurile n'au eșit din marginile normale și obiective. Dreptul și prevederea politică sănătoasă își face acolo cursul regulat spre binele poporului și nu este

de cât o impertinență fără păreche a preținde, ca contele Goluchowski să se amestece in raporturile naturale și necesare de asanare a unui stat vecin și amic, pentru-ca lepra jidovescă să fie cruțată. Adevărat, ea și noi am fi mai bucurători decât frontiera română ar fi deschisă pentru esportul porcilor din România și ar fi închisă pentru emigrarea jidovilor, d'ér că in țera regelui Carol este la putere o politică socială favorabilă poporului, care elimină parazitii și își apără propriul popor de exploatarea străinilor, acesta nici nu o regretăm, nici nu o putem schimba. Cestiunea, decât Evreii sunt persecutați in România a resolut'o dealtmintrea locuitorul de primur in G. Bibicescu in discursul, ce l'a ținut in Octombrie a. tr. Reproducem ad' din acel discurs pentru d-ii Skedl, Straucher, Bernstein și soții următoarele:

Aici „D. Z.” reproduce din discursul d-lui Bibicescu pasagiul, unde se relevă crisa economică, care i-a silit pe mulți jidovi să iasă din țera, d'ér care pe Români carl de 2000 ani in bine și rău au rămas neclintit lipiți de solul patriei, nu i-a putut îndemna să-și părăsescă țera. Emigrarea jidovilor însă s'a „compensat”, dice d-l Bibicescu, cu v'rf și îndesat prin imigrarea altor jidovi mult mai numeroși. carl cu tóte pretinsele persecuții au invadat in țera, fiind-că aici tot e mai ușoră existența, de cât in alte părți.

„D. Z.” termină apoi cu următoarele cuvinte:

„Cuvintele simple ale lui Bibicescu r'ostórnă înțelepciunea doctorului și a profesorului, ér plângerea jidovului Bernstein asupra sorții coreligionarilor săi arată numai cum sacrifică conducătorii socialdemocrați popóre și țeri pe altarele semitice”.

Complicații in Orient. Din Atena se anunță, că Regele și-a amânat călătoria hotărâtă la Copenhaga din cauza complicațiilor in Orient.

Un protest al Turciei. O scire din sorginte diplomatică din Constantinopol semnală o serioasă încordare in re-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Móрте năpraznică.

Să te ferescă Dumneșeu de móрте năpraznică.

Din catastrofele anilor din urmă mai ales două m'au înduioșat prin detaliurile lor dureroase.

Una s'a întâmplat in Galiția într'o primăvară. Fuseseră ploii multe și inundații atunci. Un medic militar din Cernăuți se cununa într'o di, invită pe cei mai intimi la masa, și plecă împreună cu mirésa in aceeași seră cu trenul la Viena. Ploua, tuna, fulgera, par-că éia ziua județului. Piraie devenise torente. Unul din aceste piraie submină podul ce trecea peste el, in cât nu mai putu suporta trenul și s'a rupt sub povara lui. Vagonul in care era tinera păreche rămase un moment suspendat, așa că medicul militar avu atât timp să-și arunce mirésa pe feréstră. Să sară și el nu mai avu timp. Diminéta spuneau diarele, ómenii au găsit mirésa încă in viață, d'ér inebunită de durere și gróză. Mirele a fost scos din ruinele va-

gonului. In buzunarul tunicii s'a găsit intactă suma ce i-o dăduse socrul ca zestre.

A doua catastrofă cu un detal scietor a fost deraierea trenului întâmplată mai anul trecut pe o linie a căilor ferate române. Cu acel tren călătorea un locotenent cu numele Grigorescu, mi-se pare, — împreună cu tinera sa nevastă și cu un copilăș. Pe tinera femeie o cunoseam din Focșani. Era o polonesă blondă, tip de frumusețe, și, cum am auzit, locotenentul o luase din dragoste. Dna Grigorescu eșise pe galeria vagonului. Aici a ajuns'o móрте năpraznică împreună cu copilășul seu, pe care îl ținea in brațe. Bărbatul a rămas in viață, d'ér, după cum spuneau diarele a inebunit.

Te impresionéază și te sguodie asemenea catastrofe prin faptul, că ved' ruinându-se fericirea pământescă a unor ființe, ce se iubesc.

Atâtea ură, atâtea invidie, atâtea patimă domnesca in societatea omenescă, ér iubirea este de multe ori atât de interesată și egoistă, in cât vrând nevrând te înduioșéază casurile unde ved' că iubirea d'abia încolțită se sdobesce așa de brusc.

* * *

Tótă lumea se teme de catastrofe și de móрте năpraznică nimeni însă nu este asigurat contra morții năpraznice.

Dilele trecute cetiam într'o fóie din Viena următoarea scire:

A înghițit un degetar. Éri după amiazi băiatul unui vizitiu cu numele Fr. Kernmann a înghițit un degetar, in locuința părintescă, Schiffmühlstrasse nr. 53. Băiatul, care era in etate de un an, a murit înainte de a fi sosit medicul.

Copiii la etatea de un an tot pe ce pot pune mâna, duc la gură, indiferent, decât e bun de mâncat seu nu. Nevasta vizitiului, ocupată cu cusutul vr'unei haine lăsându-și un moment băiatul singur, acesta pune mânuța pe degetarul de pe masă și móрте de móрте năpraznică prin înghițirea unui degetar.

M'a emoționat sórtea mititelului némț din Viena, de ore ce când eram și eu in etatea lui, puțin a lipsit să nu mor și eu înghițind un degetar. Imi spunea mama, că vedându-mă roșu-v'net și aproape perdut, plecuse să sară in apă. La pórtă însă i-a dat Dumneșeu un gând bun, și întorcându-se, mi-a turnat câte-va picături de lapte in gură și mi-se pare că mi-a dat și un pumn in c'efă, ér degetarul a sărit cât colo... Astfel am fost salvat și

eu și mama spre bucuria celorlalți copii, și acuma pot dice și spre bucuria mea, căci ce înțelegeam eu din viață, decât muriam într'o etate, când nici nu aveam consciința că mor....

D'ér móртеa îl pândesce pe om la tóte răspântiile, și astfel s'a întâmplat, că am mai fost încă de câte-va ori in primejdie, când fingerul morții m'a atins de aproape cu aripile sale.

Cetitorii vor fi așteptând acum, să le povestesc cum era să mă înec cu vr'un os de pesce, d'ér se înșală. Primejdiiile de móрте năpraznică, de carl am fost amenințat erau de altă natură și nici nu le pot istorisi astăzi din cauza lipsei de spațiu. Fiind-că e vorba însă de os de pesce voiú istorisi, cum era să se înec cu un os de pesce un proprietar din apropierea satului nostru:

Era pe la blagoveștenie și pescari din sat adusesse la curte o covată de pesci. Nu făcuse din ea o ciorbă gustósă.

Su sciu cum s'a întâmplat însă, că proprietarul, deși in viață lui mult pesce m'ancase, fără să i-se fi întâmplat ceva, de astă-dată i-s'a oprit un os in gât și nu vrea să iasă de-acolo cu toți pumnii, ce-i

lațiunile dintre Pörtă și guvernul bulgar. Comisarul otoman la Sofia a remis ministrului de externe bulgar o notă energică în care formulează mai multe capete de acuzare.

Bulgaria — spune protestul Porții — dă dovadă de o manifestă rea credință în reprimarea agitațiunii comitetelor. Grație *complicității guvernului bulgar*, numeroase bande se constituiesc dilnic trecând frontiera, ca să mărescă contingentul revoluționar din Macedonia. Tot relei credințe a guvernului principatului se datorează că emisarii comitetelor pot trece prin contrabandă în Macedonia manifeste incendiare, menite să surescite spiritele în populațiunea creștină.

Nota-protest termină somând guvernul din Sofia, să ia o atitudine serioasă și să-și țină cu lealitate promisiunile de represiune a mișcării revoluționare, pe însuși teritoriul Bulgariei.

Demonstrație anti-maghiară în Agram.

În capitala Croației au fost Vineri mari demonstrațiuni cu caracter pronunțat antimaghiar.

Vineri după amiazi mai multe sute de studenți s'au dus la palatul căilor ferate maghiare și au bombardat cu pietri toate ferestrele edificiului, apoi au rupt și au sfărâmat în bucăți tablele cu inscripții maghiare. De aici studenții însoțiți de un mare număr de public s'au dus în piața Jelacic, care era ocupată de polițiști. Aici au înscenat o nouă demonstrație contra Ungariei și a Maghiarilor, în contra Banului și a membrilor guvernului provincial. Dinaintea statuei lui Jelacic au cântat imnul croat, apoi s'au dus în strada Iliça, fără ca poliția să fi putut înfrâna demonstrația.

Scenele turbulente s'au repetat s'era la orele 9. O mulțime colosală de lume s'a postat dinaintea palatului poștei, bombardându-l cu pietri. Au rupt emblema maghiară și au sfărâmat-o. De aici au plecat erași la palatul căilor ferate ungare, începând să manifeste din nou contra Maghiarilor. Pe la orele 10 demonstrația luă caracter primejdios. În stradele principale au zdrobit felinarele, așa încât un mare întunec se făcu. Stradele erau înșesate de public demonstrant, care striga neîntrerupt: *Pieră Maghiarii!* Pe unde au trecut, ca un torent, au zdrobit ferestrele caselor. Un vehement atac cu bolovanii au îndreptat contra redacției diarului oficios „Narodnie Novine”. Tote ferestrele clădirii le-au spart, vrând să dărâme înșasi clădirea. Atunci a intervenit miliția și polițiștii. O mare învâlmășală se produse și mulți fură răniți de ambele părți. S'au făcut numeroase arestări. Unul din demons-

tranți a descărcat un revolver asupra unui comisar de poliție.

Interesant este, că studenții au intrat s'era prin prăvălii și au pretins îndepărtarea tablelor cu inscripții germane. Cei mai mulți comercianți au împlinit pretensiunile studenților.

Când demonstrații bombardau ferestrele palatului căilor ferate ungare și palatului poștei, ei strigau neîntrerupt; *Jos căile ferate maghiare! Trăescă Croația! Trăescă armata croată!*

Liniștea abia s'a putut restabili pe la orele 11 din noapte.

„Agramer Zeitung” scrie, că deputații Frank, Starcević și Amicici au adresat o scrisoare direcțiunii căilor ferate din Agram, în care pretind, ca cu considerare la dispozițiunile pactului ungaro-croat, să înlocuiescă tablele, cu table având inscripții croațesci și maghiare, cari corăspund legii.

*

În ședința de Sâmbătă a dietei ungare, deputatul Barta Ödön a adresat ministrului-president Szell o interpelație înțrebându-l, dacă are cunoștință de cele ce s'au petrecut în Agram, unde s'a insultat emblemele statului ungar, și că ce măsură are de gând să iee, ca să se pedepsească tendințele de descompunere a statului, ce mereu se ivesc pe teritoriul statului ungar.

Col. Szell a răspuns, că n'are informațiuni esacte despre evenimentele din Agram. Dacă însă lucrurile stau în adevăr așa cum a spus Barta, insultele se vor pedepsi și se vor lua măsuri, ca pe viitor să nu se mai întâmple astfel de lucruri. Causa demonstrațiilor o află în aceea, că adă turburările sunt la ordinea zilei. Dacă cei din Budapesta demonstrează, e firesc ca și cei din Agram să se misce.

Manifestația tinerimei

universitare contra proiectelor militare.

Miercuri în ziua de 1 Aprilie (1 Apr.) tinerimea universitară maghiară din totă țera va face, după-cum scrie „M-g”, o manifestație imponentă contra proiectelor militare. Tinerimea din Budapesta va primi cu mari ovațiuni deputațiunile studenților din provincie. Din sinul tinerimei se va alege o comisiune, care sub conducerea deputatului Hollo Lajos se va prezenta președintelui camerei d-l conte Apponyi, căruia îi va preda o petiție. După aceasta se va aranja o demonstrațiune pe diferite străzi și în sfârșit se va da un mare banchet.

Același diar își exprimă indignarea față cu elementele vechi ale partidului liberal, cari sunt scandalizate, că președintele camerei stă în vorbă cu nise imberbi, cari ar trebui să-și vadă de carte

în loc să demonstreze. Acei vechi liberali își dau vânt scandalisării lor în „N. Fr. Pr.”, care în ultimul său număr atacă vehement pe contele Apponyi. Scandalisarea acesta însă este pripită, fiind-că lui Apponyi nică prin gând nu i-a trecut să primescă înțreaga tinerime, ci numai o deputație mai restrânsă.

Etă acum și articolul lui „N. Fr. Pr.” la care se referă „M-g”:

„Diarul „M-g” publică scirea inverosimilă, că președintele camerei, contele Albert Apponyi, a înștiințat pe studenți, că Miercuria viitoare va primi studențiimea cu cea mai mare plăcere în localul camerei. Primind această înștiințare, studenții din Budapesta s'au adresat universităților din Clușiu, invitându-i a-se alătura și denșii mișcării, pentru-ca demonstrațiunea să fie cu atât mai imponentă. Studenții se vor duce la președintele Camerei, nu d'ora spre a-se plânge contra poliției, ci spre a protesta contra proiectelor militare și a preda o petiție. Dacă scirea acesta s'ar adevări, — ar trebui să ne punem întrebarea foarte serioasă, ore președintele scie ce face când declară, că primesc studenții? Dacă primirea deputațiunilor monstre, ce s'au făcut până acuma și cari au avut un caracter demonstrativ, au dat de bănuț, cu atât mai virtos trebuie condamnată primirea studenților, ce urmăresc scopuri pronunțate politice și care primire este incompatibilă cu demnitatea unui președinte al Camerei. Hotărîrea lui Apponyi, de a-se da așa cu trup cu suflet demonstrațiunilor de stradă, nu va rămâne fără resens în cercurile parlamentare.”

SCIRILE DILEI.

— 17 Martie v.

Din Bistrița. În ziua de 20 Martie s'a ținut în Bistrița congregațiunea extraordinară a comitatului, în care între altele s'a discutat chestiunea înființării unui diar al comitatului. Asupra acestui punct cetim în „Rev. Bistriței” următoarele:

Din partea Românilor s'a prezentat o propunere, ca foia oficială să se redacteze în toate trei limbile protocolare ale comitatului, ăr pentru studiarea acestei chestiuni să se delege o comisiune de 5 sub președinția vicecomitelui. Propunerea a fost motivată de d-l Dr. Ciuta.

Comitele suprem a răspuns, că propunerea acesta e în contradicție cu ordinul ministrului, care spune, că foia oficială are să se redacteze în limba statului, prin urmare e fără substrat și ar putea nici să nu o admită la desbatere. Dr. Tripon reflectează la chestia juridică, că din textul ordinațiunii ministeriale nu rezultă, că foia oficială trebuie să se redacteze numai în limba statului. O dispoziție prohibitivă, care ar interdice redactarea și în limbile protocolare ale comitatului nu există. Dr. Onișor motivează propunerea din punct de vedere utilitar: Dacă e vorba să punem o nouă sarcină pe comitat cu această foie, apoi trebuie să fie astfel făcută, ca să poată profita de ea locuitorii comitatului. Fiind redactată numai în limba statului, n'ar putea o ceti decât funcționarii, ăr massa mare a populațiunii comitatului, care vorbesce limba română și germană, n'ar înțelege-o și n'ar putea ca să urmeze ordinele, cari se vor publica în această foie. Din partea Sașilor susține această propunere preotul Carl Müller. Propunerea Românilor sprijinită și de Sași a întrunit majoritatea. În comisiunea de studiere s'au ales: F. Krammer, Müller, Domide, Onișor, Balázs. — Comitele suprem a anunțat recurs contra acestei hotărîri.

De la Academie. Vineri la orele 1 p. m., Academia a ținut ședința publică sub președinția d-lui I. Kallenderu. Domnul Gr. Tocilescu, a comunicat Academiei mulțumirile d-lui Dr. O. Hirschfeld din Berlin, asistentul lui Momsen, pentru felicitările pe cari Academia le transmisese cu ocaziunea celei de a 60-a aniversare a d-sale. D-l At. Marinescu, a vorbit despre „Articol și declinațiune”, spunând că unitatea limbii și ortografiei nu se poate obține, decât prin gramatică. D-l Dr. Felice, a continuat cu cetirea studiului d-sale asupra igienei și edncatiunii școlare, și în special despre

educația fizică și intelectuală a fetelor. D-sa a arătat, că și poporele cele mai vechi s'au ocupat de educația fizică a fetelor și că nu s'a obținut desevirșirea educației fizice decât în secolul XIV. A făcut apoi istoricul școlilor de fete din România. Referinduse la date statistice, d-sa constată că sunt destule fete culte. Idealul fetelor n'ar trebui să fie studiile superioare, ci școlile de menagiu și profesionale, căci crescând numărul studentelor, ar fi un pericol pentru bunul mers al populației, împuținându-se căsătoriile. D-l Dr. Felix spune, că învățământul primar să se întindă mai mult la sate. Vorbesce apoi despre folosul gimnastice și al jocurilor școlare. Ședința s'a ridicat la orele 4.

Asociațiune de ofițeri revoluționari în Rusia. Poliția din Petersburg a descoperit sediul unei vaste asociațiuni de ofițeri revoluționari, cu ramificațiuni în principalele garnisone din imperiu. Într'un manifest al acestei asociațiuni se face apel la toți ofițerii ruși să se asocieze la opera de liberare a poporului. „Să ne unim cu toți aceia, cari cer lumină și libertate, cu poporul, care vrăe Constituțiune. Nu trebuie să mai zdrobim poporul sub copitele cailor noștri”. Ofițerii Vasiloff și Grigorieff arestați în Petersburg se află închiși în fortăreța Sf. Petru și Pavel. La Kiew au fost arestați mulți ofițeri și împiegați de la statul-major.

Principele Ferdinand la Botoșani.

Vineri dim. principele moștenitor român a sosit în Botoșani cu trenul expres pentru inspectarea cavaleriei. Gara era frumos împodobită cu tricoruri și verdețuri. O companie de vânători, cu muzica în frunte, a dat onorurile militare. Primarul orașului d-l Ed. Ulle, încunjurat de consiliul comunal a prezentat A. S. Regale tradițională pâne și sare, vrându-i bună venire. De pe peron A. S. R. a trecut în sala de recepție, unde s'au făcut prezentările oficiale. De la gară cortegiul princiar s'a dus direct la catedrală, unde s'a oficiat un Te-Deum. De aici cortegiul a pornit la casa d-lui Ulle, unde este găzduit principele. De la ora 11½ până la ora 1 principele a inspectat regimentul 8 călărași. La ora 1¼ a luat masa la oercul militar, cu toți ofițerii din garnisonă. La ora 2¼ s'a întors la casarmă unde a continuat cu examinarea ofițerilor. S'era a avut loc în aula liceului Laurian, banchetul dat în onorea Alteței Sale, de primăria orașului. Inspectiile au continuat Sâmbătă dim.

„Cauzele adevărate ale emigrațiunii Evreilor din România.” Diarul „B. L.” din localitate sub titlul de mai sus publică o pretinsă declarațiune a unui politician român, care semnează cu literile R. J. și care făcând cunoștință cu un redactor al numitului diar i-a promis, că-i va trimite în scris părerile asupra emigrațiunii. „Politicianul român (?)” cu data de *București 27 Martie* adresază lui „Br. L.” o scrisoare, în care vorbesce de „prigonirea Evreilor”, de „politică sinucigașă” etc. — Declarațiunea acesta fiind identică din cuvânt în cuvânt cu motivarea lui Skedl din „Reichsratal” din Viena, nu e decât firesc, să ne exprimăm îndoiiala, că enunciațiunile publicate în „Br. L.” ar putea fi făcute de un politician, și încă român...

Accidentul împărătesei germane.

Impărătesa Augusta Victoria eșind Vineri trecută cu împăratul la călărit în Grunewald, calul i-s'a împedecat într'o rădăcină și împărătesa a cădut la pământ, perdându-și conștiința. Impăratul a sărit numai de cât în ajutorul soției sale, care a fost apoi transportată în castelul împărătesc din Grunewald, unde medicii au constatat că și-a rupt antebrațul d'asupra încheieturii. Brațul a fost vizitat cu razele Röntgen și s'a constatat, că nu sunt complicațiuni, așa că în dece zile împărătesa va fi vindecată.

În totă România există 241 cantine școlare cu un capital de 119.219 lei; 1476 grădini școlare, dintre cari se cultivă sis-

trăgea la cefă cocóna. Doctorul la distanță de vr'o 30 de kilometri, până vine, proprietarul pôte s'a dus pe cea-laltă lume. Ce era de făcut?

Pe lângă casa lui trăia o femeie bătrână cu numele Firona, cam mucalită de felul ei și care se ocupa și cu descântatul.

De câte-ori n'au vindecat babele bóle, pe cari doctorii nu le-au putut vindeca. Cine scie, pôte Firona va avé vr'un descântec pentru înecatul cu os de pesce.

Așa s'a gândit cocóna boierului și repede trimite după Firona.

Cât era însă Firona de înțeleptă, și câte descânțete sciea ea pentru deochiu, pentru dragoste, pentru laptele de la vaci, pentru durere de inimă și pentru alte pacoste mici și mari, ce pot să-l ajungă pe om și animal, — pentru înecatul cu os de pesce nu scia nimica.

Firona însă nu și-a perdut rostul și își dise: Dacă nu sciu vr'un descântec pentru osul de pesce, ce s'a oprit în gâtul domnului, atunci am să fac eu unul și s'a dus la curte.

Când a sosit Firona, domnul abia mai putea răsuffa. Firona se apropie de

dânsul, îl apucă cu o mână de mâna stângă, ăr cu cea-laltă făcând la cruci în palma Domnului, cuvântă așa:

La Firona-i trebuie fărînă,
La Firona-i trebuie slănină,
La Firona-i trebuie o perină,
Firona n'are nică o ciulină.
În post îi bună și-o maslină
La Firona-i trebuie o găină.
Și-i mai trebuie ș'un cocos
Să-l ducă acasă la moș.

Ori-cât de încet a pronunțat Firona descântecul său improvisat, Domnul totuși l'a audit și l'a umflat un ris așa de strașnic, încât osul de pesce a sărit la o distanță de câți-va pași.

Nu scim, ce rezultate o fi obținut Firona cu cele-lalte descânțete ale sale, cu acesta însă a reușit pe deplin. Și domnul i-a dat apoi și fărînă și slănină și tot ce pomenise ea în descântec, afară de masline, care nu se găsiu pe acolo.

Nică-odată Firona n'a avut de Pasci atâta belșug în casă, ca atunci.

Și istoria asta e adevărată.

Dacă nu credeți, întrebați pe ómenii din Restoci.

(Va urma.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Martie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121.55
Renta de corone ung. 4%	9.45
Impr. cail. fer. ung. in aur 3 1/2%	92.65
Impr. cail. fer. ung. in argint 4%	99.25
Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	94.10
Bonuri rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	201.—
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	158.—
Renta de hartie austr.	100.65
Renta de argint austr.	100.65
Renta de aur austr.	121.00
Rente austr. 4% de corone	101.20
Losuri din 1860.	154.10
Actii de-ale Banței austro-ungarã	16.01
Actii de-ale Banței ung. de credit	748.—
Actii de-ale Banței austr. de credit	688.—
Napoleonori	19.06
Marci imperiale germane	116.97 1/2
London vista	239.80
Paris vista	95 37 1/2
Note italiene	95.35

Cursul pietei Braşov.

Din 27 Martie n. 1903

Bancnot rom. Cump.	18.94	Vend.	18.98
Argint român.	1.70	"	18.80
Napoleon'ori.	19.04	"	19.08
Galbeni	11.20	"	11.30
Marci germane	117.—	"	111.08
Reble Rusesce	—	"	—
Lire turcesce	21.40	"	—
Seris fonc. Albina 5%	101.—	"	102.—

Bursa de mairuri din Budapesta.

din 26 Martie 1903

Semințe		Cuali- tatea per Hect.	Prețul per 100 chilogram	
			dela	pana la
Grâu Bănăţenesc		80	7.95	8.10
Grâu dela Tisa		80	7.80	7.95
Grâu de Pesta		80	7.85	8.—
Grâu de Alb. rezala		80	—	—
Grâu de Bácska		80	—	—
Grâu unguresc de nord		80	—	—
Grâu românesc		80	—	—

Semințe vechi ori nouă	Soiul	Cuali- tatea per Hect.	Prețul per 100 chilogram	
			dela	pana la
Săcara		0—72	6.75	6.85
Orz	nutrev.	60—62	6.65	6.70
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere	64—66	5.70	5.80
Oves			—	—
Cucuruz	bănăţen	75	—	—
Cucuruz	alt soi	73	—	—
Cucuruz	" "		—	—
Hirşcă			5.75	6.—

Produce div.	Soiul	Cursul	
		dela	pana
Săm. de trifoi	Luternă ungar.	46.—	54.—
"	" transilvană	—	—
"	" bănăţenă	—	—
"	" roşia	76.—	62.—
Ulei de rapiţă	rafinat dupla	—	—
Ulei de in		—	—
Unsora de porc	dela Pesta	81.—	81.50
	dela țera	—	—
Slănină	svântată	67.50	68.—
Prune	din Bosnia	13.—	18.25
		13.75	14.—
Lictar	Slavon și Serbia	15.50	15.70
	din Serbia in s.	11.75	12.25
Nuci	slavon nou	12.50	12.75
Gogoși.	sărbesc	—	—
"	din Ungaria	—	—
Miere	unguresc	—	—
"	sărbesc	—	—
Cărb	brut	—	—
Spirt	Drojdiuțe de s.	—	—

Sz. 262 - 1903.

ilkvi.

Arverési hirdetésny.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a brassoí kir. járásbiróság 1902 évi Sp. I 537/3 sz. végzésével Puscariu József felperes részere Ghiginicza Miklós hagy. alperes ellen 820 kor. 68 fil. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 784 kor — filre becsült ingóságokra a brassoí kir. jbiróság 1903 évi V. 483/5 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Brassóban, Bolgárszeg, Malomárok utca B 7 sz. a leendő megtartása határidőül 1903-ik évi április hó 6-dik napjának dél e. 10 órája kitűzetik a mikor a bíróság lefoglalt házi butorok, s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el foglaltatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettéshoz jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottik

Kelt Brassó, 1903-ik évi márczius hó 24-ik napján.

Tankó János
kir. bir. végrehajtó.

914.1—1.

Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu și Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor
și prin urmare și
cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vătătoare.

Se capătă pretutindeni

La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

48 - 00.72²

ROMÂNIA

Primăria comunei Constanța.

PUBLICAȚIUNE.

Caetul de sarcini pentru darea în concesiune a alimentării oraşului Constanța cu apă fiind aprobat de Consiliul Technic Superior prin Jurnalul Nr. 37—903, și de D-l Ministru de Interne prin ordinele Nr. 2534 și 3556—903, se publică spre cunoștința generală că: pentru darea acestei concesiuni pe o durată de 45 ani, se va ține, conform decisiunii Consiliului Comunal din ședința de la 26 Februarie a. c. licitațiune în localul acestei Primării, strada Carol I, Nr. 48, în ziua de **Luni in 28 Aprilie (II Maiu)** a. c. orele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 68—79 din legea asupra Comptabilității Generale a Statului. — Supra oferte nu se primesc.

Concurenții, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Cassa de Depuneri și Consemnațiuni, sau la ori-ce altă Administrațiune financiară, o garanție în numărar sau în efecte publice garantate de Stat în sumă de **(40,000) patru-zeci mii lei**, prezentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurenții mai sunt datorii să presinte Primăriei certificate legalizate în regulă, emanând de la autoritățile competente din țara de origine, iar Societățile Statutele de organizarea lor, prin care se probeze că dispun de mijloce suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucrările ce fac obiectul acestui caet de sarcini.

Concurenții fără referințe seriose nu se admit.

Ofertele în plic sigilat vor fi depuse sau vor parveni la Primăria Constanța cel mai târziu la data și ora fixată mai sus și vor fi adresate:

**Domnului Primar al oraşului Constanța
la Constanța
(România)**

ele vor purta mențiunea:

„Ofertă pentru concesiunea alimentării cu apă potabilă a oraşului Constanța.“

Ofertele primite la Primărie după ora și ziua licitației, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatatoare de depunerea garanției, vor fi considerate ca nule și neavenite.

Caetul de sarcini se poate vedé în cancelariile Primăriei oraşului Constanța în toate zilele de lucru de la orele 8—12 a. m. și de la orele 2—6 p. m.

p. Primar, **I. SĂNTU.**

Secretar, **ST. DAN.**

Nr. 10344.—1903 Februarie 27.

1—5.(907).

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni .. 6 cor.	Pe trei luni ... 10 fr.
Pe șese luni .. 12 „	Pe șese luni ... 20 „
Pe un an .... 24 „	Pe un an ..... 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . 2 „	Pe șese luni . . 4 „
Pe trei luni . . 1 „	Pe trei luni . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

**Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“**

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde al librăria și Nic. I. Ciurcu la Eremias Nepoții.